

- A. von Harnack: MARCION. DAS EVANGELIUM VOM FREMDEN GOTT. Neue Studien zu Marcion. (Akademie-Verlag, Berlin, 1960.)
- Hippolütosz: PHIL = PHILOSOPHUMENA (Refutatio Omnium Haeresium.) In: ~: PHILOSOPHUMENA (Kiad. P. Wendland, Jena, 1916.)
- Irenaeus: ADV. HAER. = ADVERSUS HAERESIS. I. könyv in: CONTRE LES HÉRÉSIES. Livre I. 1-2. *Sources Chrétiennes* (Édition du CERF, Paris, 1979). III. könyv in: CONTRE LES HÉRÉSIES. Livre III. *Sources Chrétiennes* (Paris, 1952).
- Juztinosz: I. APOL. = I. APOLÓGLA. In: APOLOGIAE DUAE ET DIALOGUS CUM TRYPHONE. *Bibliotheca veterum patrum antiquorumque scriptorum ecclesiasticorum*, Tom. I. (Venetiis, 1765.) Magyar fordítás, Vanyó László. In: A II. SZÁZADI GÖRÖG APOLOGÉTIK *Ókeresztény Írók*, 6. (Bp. 1984.)
- Órigenész: CONTRA CELSUM. In: CONTRE CELSE. Livre V-VI. t. 3. *Sources Chrétiennes* (Édition du CERF, Paris, 1969). IN GEN. HOM. = IN GENESIS HOMILIAE. In: HOMÉLIES SUR LA GÈNÈSE *Sources Chrétiennes* (Paris, 1978²).
- Phülastrius: LIB. DE HAER. = LIBER DE HAERESIBUS. In: S. PHILASTRII EPISCOPI BRIXIENSIS DE HAER. LIB. (Hamburg, 1721).
- Ptolemaiosz: EPIST. AD FLORAM = EPISTOLA AD FLORAM. In: LETTRE À FLORA. *Sources Chrétiennes* (Édition du CERF, Paris, 1949).
- Ps. CLÉM. HOM. = PSEUDOCLEMENTINAE, HOMILIAE. In: DIE PSEUDOKLEMENTINEN. I. HOMILIEN. (Akademie-Verlag, Berlin, 1969.)
- Tertullianus: ADV. MARC. = ADVERSUS MARCIONEM; ADV. OMN. HAER. = ADVERSUS OMNES HAERESIS; DE CARNE CHRISTI. In: QUINTI SEPTIMI TERTULLIANI OPERA I. Corpus Christianorum. Series Latina. 1-2. (Turnholt, 1954.) DE PRAESCR. = DE PRAESCRPTIONE HAERETICORUM. In: TRAITÉ DE LA PRESCRIPTION CONTRE LES HÉRÉTIQUES. *Sources Chrétiennes* (Édition du CERF, Paris, 1957). Magyar fordítás in: TERTULLIANUS MŰVEI. *Ókeresztény Írók*, 12. (Bp. 1986.)
- Theodoretosz: HAER. FAB. COMP. = HAERETICARUM FABULARUM COMPENDIUM. In: Migne. PG. LXXXIII (Paris, 1864.)

Tandori Dezső

...A MÁR-KI

Töredék, töredelmes

Párizsban ő a már-ki:
 Enghienbe, Auteuilbe, Vincennes-be jár ki.
 Bécsben azt mondja: „Sowieso...”
 Ő a lovizó.

És Londonba' se kapod,
 Mindszentje-receptje: Ascot!
 És Kölnben ott van Weidenpesch;
 szól egy-egy vesztebb esten: „Pech...”

...DE SEMILLY, SIR ACTION...!

Istenem, Enghien!

Enghien, Meeting d'Été. Mercredi 15 Août 1990... De hát egyelőre még csak a rue du Faubourg Montmartre és a boulevard Montmartre sarkán állok, előttem az újságos bódéja, és ott, ott... hogy ilyen van! Azonnal akcióba kezdek, nézem. Pirossal a fejlec fölött, vagy mi: Paris Turf. Hat ötven. Hát ötven, mondaná Főmedvém, Dömi, akinek egy Vimitri nevű ló okán – Lokán, Sir v. Lord Lokán, mondaná – fontos szerep jut, ám itt nem ő van velem, oldaltáskámban, hanem Kazinczka, és ő inkább a biztonságomat szavatolja, a bandájával – Teknősök, Ökörke, Szpérusz, Charlie, Parker, Böbe III., Gríni –, nem nyelvészkedik. Kérek egy Paris Turföt...! Ez napra nap ismétlődik majd; kihagyással, aminek szintén jó oka van; majd, szóisme, elmondom. És akkor: vágta! Érzem a szagokat, hallom a r. d. F. M. nyútt-szegélyű-járdás csoszogás-zajait, a sördobozok zörömbölését, egy étteremből terítő vágódik ki egy kukára, fék nyikorog, arrébb megvillan egy eltűnő busz mögött a Nagy Mulató reklámja, rohanás, föl se mérek, még, semmit, újra itt vagyok, fölmérhetetlen a hónom alatt a lap maga! És telefonra otthon kell lennem, kétszillagos manzárszobámban, ez már nem április, nem bulvar akarmi, avnu barmi, vagy mi, ez augusztus, és – majd! nemsokára! – Vincennes. És, és, és. Tatiana Viennoise, Vlakowa... De hát épp ez az. A gép megint késett, vasutam, az R. E. R. megint meggyötört, a buszon a hűvös estében, ahogy lefelé kanyarogtunk a Gare du Nord-tól, s miután Kazinczkaék oldaltáskafüle egy úttest közepén leszakadt, írógépes táskámat taxik kerülgették, negyvenöt kilónyi terhem – szótár, papír, sajt etc., kordnadrágok – hamar visszakerült rám, a buszon, ahogy kanyarogtunk lefelé a La Fayette-en, a Maubeuge-ön, a rue du Faubourg Poissonnière-en, lassan, kitaratóan kell csontszárazra törölközni, aztán hajrá, már ahogy, negyvenöt kiló, végig a rue Cécile-en stb. De most nem ez a párizsi este van – épp jókor értem vissza a szállodámba, a portásnál „volt” a hívásod, föl a szobába, akkor kapcsolt, korábban hívtál, „hát nem baj...?”, vagy „drága Matzóká, én *itt* élek, ha nem emlékeznél. Innen mentél el ma délután lötyörészni oda, *innen* az ember örül, ha...”, és „örülök a Paris Turfnek, na, jól van” –, nem az van, most itt vagyok, itthon vagyok, ahonnet a telefonok... október ért véget tegnap, írtam – egy másik elbeszélés –, kedves Cipi és Gyöngyi, mentem az Apponyi téren, úgy huszonhatodikán, vagy hogy, és tisztára az volt, ahogy írva áll abban a novellában, Budapest népe kezébe vette... hát nem vette kezébe, sorsirányítást ma senki se vesz kézbe. Öböl, Világbank, nincs annyi „erekly-piff”... és mégis van. Látom: holnap Enghien! Hát nem Vincennes? Mindegy. Mennyire az az Enghien? Kezembem a Paris Turf, másom szinte máris, medvébb énem – „A medvék jobb embeerek”, olvasom majd később, még később őszön Kölnben, ahogy a Garbinski fogadóirodába sietek, és Enghient látom képernyőről, egyenes közvetítésben, hát ez akkor Enghien, mondom, és jön, éjszakai futamokkal, Vincennes is aztán... jaj, Vincennes, Vincennes, nekem csak, mint a New York-te-kávész... szabad lesz-e még leülnöm a Bois patakpartján, kitergetni a Paris Turföt, Kazinczkanak – általa a bandájának is – megmutatni az álló felszínű, nyilván fecsegő – is! – mélyű patakot, sok zöldjét, sokfélét, és azon gondolkodni, Un et Un... vagy Ursel... mert tíz frankom van erre a futamra, és egy makk pottyant az orrom elé, mármint ha még egy pottyán, az Egy-meg-Egy... viszont Ursel – az medve, is... hát fogok-e, fogok-e? Az újságot leteszem, semmi

másom kezembe nem veszem, nézem, mim van ital, lemenjek-e még, közben teljesen besötétedett, a szürke tetők a fekete ég alatt még így is tudnak valahogy villogni. Megnézem Szpéro mozgó fényképét – Dömil, mert mindig velem van ez a kép is, egy müncheni rózsaszírom és a Hyde Parkból egy pipitér préseletével, ezek ide-oda csusszanak, Szpéro képe mégsem ködösül, bár foltosul, mit is ittam a gépen, szemem még nem hályogosul, a képet elteszem, Kazinczékát kiültetem az ágyra, kinyitom, aztán elzárom a tévét, borom van-e, más szeszem, nem emlékszem, reggel, itthoni, közeledik, délután szét fogják a mosogató miatt verni a fél konyhát, kilincseket cserélnek stb., holnap te nőorvoshoz mész, szombaton lesz a... hétfőn megint a... közben kéne dolgozni. *Közben:* az Öböl, a Világbank, a lakásmegvetetés, a liberalizáció, a... Csak ülök, zörgetem a Paris Turföt. Mert végül semmi sem marad, ezt idézem most folyton, csak az angyalok s a lovak, csatavesztés a földeken, honfoglalás a levegőben, a lovasok, a lovasok, csatakos virradat, csatakos busz le a pályaudvarról, most jó csontzörgő szárazság – a torkom, torkom is, a régi-e a hangja, vagy mije? –, meghúzom üvegem. Kazincz, mondom, s felszegem állát, szegek egy kicsinykét az állán, na...? Kérdem. Megkoccantom az asztalt. Majd holnapután jönnek, költözzem át egy másik szobába, átmenetileg, aztán „egy nagyon-nagyon nagyszerű, végleges szobát kapok”. Ezt játszották a múltkor is. Most nem hagyom magam! Paris Turf. Mondod: Nekünk kell kierősszakoskodni – hirtelen valami olaj (vagy egyszeri segély) dolgára gondolok, s hogy a „mi”, az az ország, de nem –, jöjjenek korán, essünk túl rajta, mondod, tessék, ők mondták, hogy... hát tartsák be legalább a szavuk felét... szombatról volt szó... Vagy úgy, csak a fél konyha szétverése. Irodalmi tevékenység egyenlő mesterember-hatalom, nyomdahatalom, alacsonybér-hatalom plusz az egész ország villamosság-és-fűtőanyag-telehíresztelése, mondta valaki. Láttam is, itt a foljegyzés – műnek ehhez az elbeszéléshez?, ez valami bécsi dolog lesz, szóval Krieau, Freudenu, szóval, Jacinthe és Maljnkaja és... kik is voltak a bécsi lovak?, közben voltak a vincennes-iek, a gelsenkircheniek, a neussiak, kik voltak a bécsi lovak? Hohuh, viszontlátom-e őket decemberben, két napra, évadzárásul, vagy kitört az Öbölben a...? Á, nem tör ki, viszontlátom őket, és talán egy svéd hajtó is lesz, egy magyar hajtó, ki ne törj, Öböl-válság, mert „én a hajtók nemzetközi szövetségének még 1990-ben, harmincnégy év után is a vezérkarában akarok tevékenykedni”, előbb, persze, be kéne kerülnöm oda, hát szóval, ez egy hidrokultúra-reklám, a bécsi, Leni hidrokultúrája föld nélkül, s én odaírtam, látom: „tovább a leni'-i úton...!”. Hidrokultúra föld nélkül, egész jó. Sporttársak! Egy svéd-osztrák-magyar, Öböl-válság helyett, decemberben, Krieauban, az ügetőn! Ki ne egyezne ki ezzel? A galoppon, kedves Gyöngyi, jobban tudják, mint én, a dér elveri a fűvet, ott a zöld mindig zöld kell hogy legyen, fehérek csak a kerü asztalok lehetnek, a réti pultok, a fogadóállványzatok, a tribünökről pedig piszkosdrappul hullhat a festék. A legmodernebb elektrontotóra, a monitorokra, melyeken Whispering Willows múlt heti győzelmét látom, és nem merem és nem merem megtenni Whispering Willowst úgy rendesen most se, nem merem megrakni, nem merem...? Nincs miből. Három hosszal nyer. Suborics kifordul, kicsit üt rá, jelzésül szinte csak ziherre, aztán vége. Megyek, még mindig egész rendes harminc schillingért. De nem háromszázért. Aztán kis lángok a fehér asztalok körül, a fűvön, körültem: égek. És más úgy háromszázból égni, mint harmincből. De az utolsó futamban megmentöm lesz egy ló, neve...

Nem. Kinézek a hajnalba. A tetők felett a Rheinpolar. Vagy mit beszélek, az éjszaka volt, Dinslakenből haza Köln felé a vonaton. Még csak felé, felé... mert Duisburgban át kell szállnom, ülök a majdnem üres, nagy kettős peronon, mellet-

tem-valaki-kutyás. Mesélem neki a kutyánkat. Venném elő Szpéro képét, de a huszonkettő-húszas befut, Intercity-vonat, hét márka lesz a cúslág, egy fülke akad, befüggönyzöm gyorsan, szerte újságok, a merénylet képei, a német belügyminiszter, vagy micsoda, ugye, ez – is – van most, behúzom a függönyt, le az ablakot, vág be a hideg, kiszellőztetem az alvók szagát, most kászálódtak ki, az ülések előrecibálva-lökve, berugdosom a dobozokat alájuk, zajuk, mint a montmartre-i utcán este a lenyűtt járda szélén, megyek ott, még nem tudom, itt fogok sült krumplizni az olasznál, semmi M-Donald's, Mc, Mac, semmi, és a Gimnázium...! Marie Bell színháza mellett, a Gymnase, a ragyogó rezű, és ahol hirtelen ott egy kis süllyesztő a szűk térben a pult és a lilásbarna faburkolat közt, kint napfényben ragyognak hajjak, bőrök, mint az *Iskola a határon* strandján, bent hűvösség – már folyton „hűbösség”-et írok, mi lehet ez a hűbösség, valami ez is csak lehet, utána kéne, mondja Főmedvéim, de Kazincz nem erre jó –, nagyképűen előteregetem a Paris Turföt, de ez már csak úgy naóok, jav., naéok, jav., napok múltán lesz. Igen, ez a naóok, naéok, ez a napok múlását még jól is jelzi. A Rheinpolar, igen, akkor megpillantom. Mint először, a Russell Square-en, Szpéro halála után – London, Mindenszentek; de hiszen ma is mindenszentek-nap van, jössz is, mondod, minden kicsi nem-meglett-gyerek és veréb és poszáta és-és-és napja, szóval, ahogy az a nem-meglett lett, és utána Szpéro lett, és akkor egy éjszaka szépen összezárult, egy szép másfél órás urémiás görccsorozat után, a két kifehérvült öreg szárny, a tizenegy éves szárnypár, és ahogy Kriauban a lovak előtt a rajtautó kitárt két fehér szárnyal halad, aztán a „Teilnehmer.. ab” – appl – vezényszóra felgyorsul, a szárnyak összezárulnak... nekem ezzel kezdődtek a lovak. Le is írom mindenhol a következőket, ez egy kis lét- és irodalomelmélet, akkor: 1.) eszembe jut, hogy ez kicsit úgy Kosztolányi, az, hogy csak a régiről, az, hogy csak az égiről – ja, a Russell Square-en, ahol hajnalban mindig egy rigó énekelt, ott ugrott be ez: hogy Szpéro az Esthajnalból engem néz, az Esthajnal a Szpéro, vagy mit tudom én, meglátom azt a csillagot, mint Szép Ernő egy csillagocskát, és akkor mégis valahol van a világon, a Rheinüp, jav., Rheinpolar meg egy ló, és másnap, ahogy Gelsenkirchenbe vonatoztam, eszembe jutott, a Rajna mentén nekem akkor Rheinpolar ez a csillag, és meg is tettem kicsit a Rheinpolart, és onnét kellett volna, lehetett volna, ha nem vagyok gyáva, elindítani egy ötfutamos jó nyerő sorozatot, a Rheinpolar dobta pénzen, elmulasztottam –, semmiről nem tudtam, mert nem kellett nekem írnom, nem tudtam hát írni, ami „itt-és-most”, és amiről, ezeket írom le most szanaszerte, én nem írtam és nem írok, az úgy van jól, mindazt másoknál kell keresni, mindazt én eleve másokra hagyom, mindazt velem valami eleve másokra hagyja, és akkor medvék, madarak... és most lovak, hogy hadd lenne valóságos anyagom mindig, tovább és tovább, felkelni az éjszakai peronról, tovább, el a mézsfehér-szürke irdatlan-szép tömbnyi Dóm alatt, gyorsan, végig a Hosszú utca kis darabján, aztán a Széles utcán, ez ilyen romantikátlan, föld nélküli a leni-i út, csak hydrokultúúúúú, de nekem nem, ez Köln, vár a Richmondi sörözóm, már elébem teszik a kölsch gyertyahenger poharát, hűvösség, mindjárt éjjél, mindjárt hazaérek a szobába, amit csomagmegőrző fülke méretűnek érzek, mindenem mindenbe beleütöm, kofferből kell élnem, szinte, de Kazinczékat kirakom, üldögélnek, lejátszom kockabajnokságukból egy fordulót, meghúzom a whiskymet, vagyis a kis kupakjából iszom, csorog a szőnyegre, nézem a szekrény tetején a söreimet, kár volt venni, jobb beülni a Richmondiba, vagy, Szpéro templomával szemközt majdnem, délelőtt a Haus Apitzba, mekkora jó véccéje

van, már csak az is, és a Severin utca, hogy az Apitz a Severin utcán van! De mi is volt még az irodalom- és lételmélet? Ja, hogy azért ma már van annyira „más” világ, hogy ezt így mondhatom: nem is óhajtok ittról-és-mostról írni, vagy hát, ahogy Halász Petár mondta, volna, „ha ez itt itt-és-most, hát akkor minden az”, ha Vincennes és a Krieau és Dinslaken és a mönchengladbachi reptér melletti ügetópálya és Enghien itt-és-most, a Gymnase, ha az: az, hát akkor minden az; és, 2.), mi is lett volna a második elméleti pont? Már nem tudom. Beletömörült talán minden az egyes pont hidrokultúrájába, kiszaladt a föld alóla.

Mennyi minden abbamaradt! Ahogy eljöttem, négy nap Vincennes után, hétfő-kedd-szerda-csütörtök, eljöttem pénteken, vissza a Gare du Nord-ra, de keserves, ráadásul forró kora délután, de hát látok valakit, a bőröndje cipzára elromolhatott, villámokként türemkednek elő könyvek, derékszíj, nyakkendő, ing csücske, tokok... egy másik szíjjal és egy kendővel a koffer átkötve, megy a Lafayette úton, nekem az R. E. R., a veritékes lépcsómászás, le, föl, a jó szél a Charles de Gaulle előtt, a pusztában, szinte, ülök egy betonszegélyen, most már baj nem lehet, itt vagyok, még itt elmaradok egy kicsit, a szombati versenynapra gondolok, Vincennes... nyer-e Ultra Ducal? Vagy ismét Ukir de Jemma? Talán sose tudom meg, gondolom, az ország itt egy olyan hely, hogy egy pont aznapi párizsi napilap aligha okvetlenül kerülhet a kezemhez, bárhogya hajhászom. Nem azé, aki... Etc. Ja, hogy nem konvenció, nem is intelligenció, hanem evidenció volnék. Az amolyan evidenciátörténetekig jutok el, és ilyeneket is szoktam sorolni, majd még itt is, csak hogy rendben legyen az elbeszélés minden kötelemszerrésze, el legyen minden kötve. Jó volt az a pusztaszél, s akkor haza. Mint a Gymnase-ban, nagyképpen, vagy megkapaszkodva csak, a Paris Tűrfőt lapozom, végelelhatatlan a gépen. Jé, egy Vimitri nevű ló is fut az első futamban... Vimitri – Dimitri – Dömötör etc. De meg enném. Ám így nincs ez a gondom, ilyen gondom nincs, hidrokultúrába kerülök át, földem – a fekete vincennes-i salak, történetesen, a zöld vincennes-i fű, Vincennes pályája mellett a poros út, ahol a hajtók némelyike gyakorol, a lócitromok párosai, mint önmagukba beomló végtelenjelek, ilyeneket írok egyebütt, az én földem, kimegy alólam –, az én földem kimegy alólam, a napokkal, melyek Vincennes után telnek, de azát jav., aztán jön valami más, rohanva, hamar, mint a hűvös duisburgi éji csatlakozás, rohanva már minden megint van, mint a bánhófról a Dóm alatt s a Richmondin át haza. Nézem még ablakomból Baumannt és Fiát, az int, jav., az ingatlanhűkezet, Treuhand, hűkéz, Hűkéz Baumann és Fia, meg nem ing... akkor becsukom az ablakot, behúdom a függönyt, Kazinczkáékat visszarakom szatyrukban az oldaltáskámba. Sőhajjal lefekszem. Felugrom, bekapcsolom a Music TV-t, elzárom, br, hoh, nem, lecsavarom a Paddy kupakját, vagy ez még valami bourbon? Kap a szőnyeg is. Ez akkor Köln, Brabantú utca, Flandriai utca, Brüsszeli utca, az Achener Strassén életem első fogadóirodája, melyet láttam, melyben voltam. Mondanom lelk, jav., kell, hogy Pesten sose jártam sem ügetőn, sem galoppon. Gyöngyi járt. Cipivel mi atlétikára jártunk. De hát Gyöngyivel is akár... persze, én ügetőre, galoppra már csak egyedül, inkább. Mos z, jav., most ez a földem, akkor, képzeletben majd tavasz lesz Freudenauban, lesz újra galopp stb., Szpéróék még inkább az egész földben nyugszanak, lehull rájuk a hó, kicsit elkotrom, rátelepszem a legnagyobb kőre „a sírjukon”, és hát az ily-oly ugyanígy közömbös, hol és hogyan nyugszik az ember, Dömiék, Sam Grandchamp, Ariane de Semilly, Sir Action, Jacinthe stb. választékból van-e valami a kőre vésve, Szpéróék, Dömiék, Hannáék –

Hanna, Cipi, emlékszel a Hanna nevű „hősnődre”? tudod-e, hogy a bécsi ügetőn Veuve Cliquot-t, aki egy jó ló, emlékszel a pezsgőzésre, ahogy a Drugeth-legendában az érettségizett diák... jutalomból... a Riviérán... és pezsgőnek Veuve Cliquot-t kér... mosolyog is a nagybátyja, akié ott „az a Richmondi”, hát tudod-e, Cliquot Özvegyét én mindig megteszem, jó ló, nyert már sokat, de nekem sose nyer? Az Alíz-féle nevű lovakat, az én hatéves, bice veréb tojó Alízom miatt, mindig megteszem, a medvés nevéket... stb. Nem, nem babonára játszom! Csak amikor már eligazodtam, mikor az eligazodás után ugyanott állok, hogy Martaly, egy ilyen nevű ló, az a Kafka lova, mert Matrialy, a szanatórium, vagy mi... és akkor mégse merem megtenni, pedig Kölnben, a Weidenpeschen, ez a Sagittarius Díja, és én belső-közép sagittarius vagyok, és jól jön a Mart Alj is, kijön... és nyer, és én helyette Sekanát és Maddolynt játszottam, jav., pláne, Maddolant! Erről írtam másutt, ilyeneket írok. Hát Vimitrivel akkor, gondoltam, hazafelé már a gépen, nincs gondom. A gép, persze, megint egy óra tízperces késéssel érkezett. De még jobb, mint a te géped, aztán: az két és fél órással. Frássszal etettél!

Most akkor mihez képest ne lenne a földem Krieau, Vincennes, már Enghien is... hát igen, akkor másnap kimentem Enghienbe, és megnéztem a pályát. A helyi vonaton egy spanyol kutyát ettem az otthonról cipelt keksz darabkáival, és egy norwichi szaklap tudósítójának tettem magam. Angolul beszélgettem kicsit bice ismerősömmel. Alíz jutott az eszembe. De attól azért én még csak magam akartam lenni. Most, hogy ezt írom – persze, szívem, szívem kiujjul, ez Szép Ernő –, Alíz vagy valaki átcsapant a még csukott ajtó mögöl a másik szobából. Nem fognak örülni a zajoknak, ha a konyhát verik „nekik”. De ha háztatarozás lesz? Az mi lesz?! Nem érthető-e, hogy lassan kialakul ez a föld-világom? Vagy ez már hidrokultúra, tényleg? Ezeket is írom: nem jele-e valaminek, hogy akkor „a lovak”...? Viszont mit kezdenék vele – és jó lett volna? jó? –, ha azt mondja bárki, ha ez már így lenne: „tévedhetetlen érzékkel fordult a koalák révén a Föld áldozatai felé, lelte meg a verebekben etc. a társasság még hiteles módozatait, törekedett arra, hogy a kapcsolatok ne tartalmazzanak egy egymásralelés-hazugságot, mert való igaz, Szpéróékkal évmilliók választanak el minket, Szpéróéktól, mondjuk akkor helyesebben, bármi összetartozás hazugsága nélkül, reménytelenül, ha az összeérésben volna a remény, hát sosem fogunk összetálcsozni, csak együtt vagyunk, Szpéró, Samu... de mondhatnám Dömiéket is stb.”, vajon, hogy ez elmaradt, nem oka ez is, hogy föld kellett, Krieau, Vincennes, Gelsenrab, Dintrab, Weidenpesch, ezek a relációk? *Lálat*, írom magamról, mintha Ottlik mesélne el engem, a minap a régi Vámház előtt egy sor plakátot. Igen, láttam ezeket a falragaszokat, és magamra gondoltam, nem így vagyok-e már én is? „Addig valahogy bírjátok ki...” Ez az alszöveg. Feljebb: mi minden lesz pénteken. Teaház, video, ez-meg-az-koncert, mit tudom én, mi van ma ilyen-olyan helyen. Viszontlátom-e Jonny N.-et decemberben? Jacinthe-ét? Maljn-káját? De a bécsi lovak most eszembe se jutnak. Most Enghienbe vonatozom.

Ismerősöm hoz egy program-alpot, jav., lapot. Szép színes. A pálya rajza. A futamok. Innen idéztem. Augusztus üzenőtödi ke van. Próbálok meglógni ismerősömtől. Megyek, „körülnézek”.

Körülnézek. A sör elég drága. Még nem sejttem: ezzel meg fogok alkudni. Egyelőre egy pohár. Nézem: kik futnak. A nevek totál idegenek, még. Aztán ezek a mezőnyök amúgy vonulásznak, Vincennes, Enghien, mit tudom én. Vagy Dinslaken, Gelsenkirchen, Recklinghausen... Netán – galoppnál – Neuss, Köln, Düsseldorf

dorf. Ó, istenem, mit sejtem én, hogy majd a Garbinski-fogadóirodában, meg ugyanott Gösernél, a Zülpicher Platzon én ezeket a lovakat, és Enghient és Vincennes-t, délutáni és éji futamaikat, viszontlátom... illetve látom. Mert Enghienből az első futam után... javított, előtt, ez a vicc benne, az első futam előtt, a második pohár sör után, eljöttem. Annyira csak és csak a bécsi Krieau volt nekem „a föld”, az az-ami, hogy nem lehetett. És az első futamban, kedves Cipi, volt egy Tatiana Viennoise nevű ló, vele Bécs üzent, mint a Trieszti Öböl lovasa, jött ez a Tatiana Viennoise-dolog, és azt mondta: „Élj...!” Ez meg nekem akkor az volt, hogy nem lekötni magam, valahol, ahová nem tartozom igazán, mikor máshová meg itten igenis tartozom, hát el onné! Elmentem. Jó volt. Párizsban egy másik pályaudvaron, a Lazare-on megnéztem, mikor megy másnap vonat Rouenba. Ez jó volt. Ott is adódott egy Severin-negyed. Egy ilyen templom. Ott senki sem volt, csak az orgonista. Megmutattam neki Szpéro fényképét. Beültem az orgonához, na, úgy. „Játszottam.” Elmeséltem: apám Angliába szakadt liechtensteini volt. Ejtőernyős. Már olyan értelemben, ahogy az akkor jó vala, és rémes. Itt akadt fenn az egyik templomon, ezen a környéken. Lelőtték. Életemben először merészkedtem ide. Én még a háború előtt születtem. Hát ugye azt mennyivel nehezebb lett volna elmagyarázni, hogy Szpéro mellett lehúztam tizenegy évet, és még Gödöllőig se vonatoltam el! Nem jöttem Párizsba, nem lettek ösztöndíjaim stb. Most meg itt akkor, mégis, tegnap legalább voltam Enghienben. Párizsban, azt hiszem, nem is nagyon láttam az Esthajnalt, a szobám másképp volt, esti versenyek épp nem voltak, estére mindig hazamentem.

Szóval, a Severin-templom az az, hogy 1977 az év. A hely Párizs, emlékszel? Akkor még kettesben utazhattunk, nem kellett valakinek mindig itthon maradnia velük. Te kezdted el ezt az útsort, 1986-ban. Én is akkor mentem Londonba. De Szpéro miatt fél órával a gép indulása előtt – hát, hogy itthonról a géphez indulnom kellett volna, mindegy – „lett valami a szívemmel”, és erre hallgattam. És akkor, valami pár tucat éjszakányi zűrzavart, egy sérvműtétet, ilyesmiket leszámítva, Szpéroval megvolt a tizenegy évem. Meg ahány nappal 6 annál korábban még meghalt, azért. Annyi. 1977-ben Párizsban, hogy a Severin-templomot láttam, egy álom is jött. Akkor volt az még – akkor is volt az –, hogy csak ülök otthon a szobámban, mely még nem volt akkor madarak-szobája, és fordítom a Musilt, a Lukácsot stb. És eléggé egyedül voltam itt, majdnem egész nap, és akkor kezdtek a párkányon – így írok erről most már mindig – megjelenni a verebek. Kazinczkáékkal van egy ilyen fénykép is; de ezt már csak ritkán mutatom meg. Na már most, ahogy ezt mondják, akkor álmodtam azt, hogy egy Szpéro nevű madár – vagy nem is!, egy Severin nevű madár – a párkányunkra keveredik, és valahogy vív. Egy ilyen vértben, karddal, és minden, és elesik, elvérzik a porban.

Gondolatban ott megyek a Vincennes-pálya melletti poros úton, ott megyek a gelsenkircheni pálya magas betonkerítése mögött, a túlsó egyenes túlján, a fekete ég alatt zöld-sárga nagy erdőszélen, mely a pályát a tribünről nézve keretezi. Akkor egy reggel azt gondoltam: Istenem, hagyjál örökre békén stb. „Nagyon fáradt vagyok, elég volt.” És, ezt szoktam írni, jött Szpéro, azaz egy elődje még csak, a Flórián, aztán „Isten azt mondta” ezzel: „Öcsi, majd én mondom meg neked, hogy mikor elég, mibe fáradtál bele, mi a vesztes, honnét nehéz a szeretet újratekése...” Például, hogy most 1988-ban négyen haltak meg, a nagyok és szeretettek közül, Éliás és Szpéro, Poszi, és Pipi, a vak. Hát most lehet nézni, hogyan van ez az elég

és a fáradt. Meg hogy a szeretés kezdődik-e megint. Nem mondhatom azt, hogy a lovakat „szeretem”, ez úgy egészen más. De hát pont ezt írom. Te azt mondd (leírom ezt is: ez hozzátartozik az összképhez): „Gyűlölöm ezt az egész lóverseny-dolgot” – és hogy ezzel „egyetlen dolgot kellene csinálnod csak, abbahagyni”. Ez a nézeted, ezt is tudhatom, nem fog változni. Nem a bosszantásodra beszélek naponta óránként erről. Egy film utcajelenete közben, olyan Polanski-filmes, ahol Jack Nicholson abban a kalapban volt detektív: Chinatown...! Kínai negyed. Felkiáltok, hirtelen, hát persze, ott volt nekem még egy ilyen nevű ló is, Chinatown, tudtam, tudtam, elhítem lassan két futam után, hogy nagy befutó lesz, nyer, és akkor mégse mertem megtenni, vagy hát féltem, mert a visszanyerések ellenére se volt igazán miből. De még igazánabbul: ez nem számít. Már itt tartok. Nem számít más, csak az ottlét, a benne-lét, a „közeg”, ahogy Dömi mondja, az számít, hogy van legalább valami mégis, valami mégis van. Jó sok egyéb lehet, gondolja erre valaki. De hát van! Jó sok egyéb van. S akkor mégis. Na most, hát épp ez a rejtély. Vagy épp ez az, ami van: hogy annyi minden mellett, ami azért van és van, kell ez a még valami, ez a szinte megfoghatatlan – mert nem olyan az, hogy fölveszem a dupla lószarpakot, és akkor tényleg szétpereg, egyik tenyeremből a másikba, a két gombóc, mint a végtelen jelel –, ez kell ahhoz, hogy az egész ne legyen mégse semmi, legyen valami, ahogy beszélni tudok róla, amivel. Mert miért beszélnek? Ha nem akarnám elmondani, „hogy”, ugye... Akkor mégse Vincennes van? Ez a 3.) pont. Nem, Krieau? Nem az, hogy Aerdar, Tekiflore, Reverie d'Igor, Réacteur, Rabriz, Radieux de Change, Samara des Salines, Rose de la Taupe... ó, hát Rose de la Taupe nevével később is találkoztam! A Garbinski-irodában. De tovább... ez az enghieni első futam volt. Valahogy nem mertem volna megtenni Tatiana Viennoise-t, aki 15-ös számmal rajtolt ott augusztus 15-én. Sacy de Malte, Scipion de Gite, Rosny de Saint Cyr, Rienzi de la Motte... ezzel a galopplóval is volt még dolgom, csak úgy, néztem, futott egy mezőnyben, a Rienzi! Most akkor: tegyem meg? Csak mert Scipio – Cipi –, Rienzi, mit tudom én? Tekiflora, Toscane du But, Rubis d'Ernonville, Tino de Beaulieu. Hazavonatoztam.

Akkor, hét végén, s valahogy egy nagy járás után, Courbevoie-ból Neuillyn át visszatérve, az avenue de Villiers után, Juin marsall és Catroux tere után, én nem is tudom, a Malesherbes felső sarkán stb.: egy utcai bódénál megpillantottam a Paris Turföt. Tatiana Viennoise eredménye már benne volt! Az enghieni. De jó, hogy nem tettem meg zigre. Bejött – harmadiknak. Franciaországban, persze, „csak és külön” a másodikat s ugyanígy a harmadikat is lehet fogadni, de én ezt, egyrészt, nem tudtam, másrészt akkor csak elsőre játszottam, befutóra. Hát ezzel ez véget ért. De megérdeklődtem, nyitva lesz-e másnap az árus, nem lesz, akkor marad a Montmartre-sarka-bódé... meg még százvalahány. De én igyekszem a szervezet tartani, a ha-már-van-félét.

Az is – ez! –, hogy akkor hirtelen „emlékét visszaélem”, és el akarom mondani, mintha már az „el” nem lenne teli minden rosszal, lehetetlennel. Mit akarok „el”-mondani? Hát nem jobb lenne-e ez? Egy rózsakert alacsony, zöldes vas rácskorlátját belökve, kőpadokhoz jutottam, és eszembe jutott Krefeld, ahogy ott nem lovakhoz mentem, de múzeumokhoz, és sötétes-zöldes terekben ódöngtem, kinéztem a parkra, nagy vaslapokból szobrok... Serra, vagy ki... és a többi. Neoncsözizegések bent. A másik múzeumépületben egy fekete priccs. Az utolsó teremben. Álltam ott, néztem. Valaki akkor megszólított. Ez egy evidenciértörténet. Miért mentem Krefeld-

be. Na, ezt nem a teremőrnő kérdezte. Én kérdeztem. Hogy elmondhassam. Krefeld mindig ütös tippem volt. Hogy ott jó modern-múzeum kínálkozik. Kölnben a Táj fényben című kiállításon csaknem elterültem, lementem vízszintesbe, majdnem, mondom. A nagy reggeli? Baumann-nal és Fiával átellenben? Hát vízszintesbe-lemenni egy múzeumba: botrány. Próbáltam levegőért kirohangolni, nyújtogattam nyakam az előcsarnok felé. Semmi. Elmenekültem. Közel a bányahóf, az egész úgy a Dóm alatt van, fel egy vonatra. Nagy függönycsattogás. Vagyok! Levegő; senki sehol. Megkönnyebbültem. Krefeld. A múzeumban egész kiállított sufnik, Krefeld szülötte volt Beuys. Az installációi...! Mint a mi pincénk. Mint akárki pincéje. Mintha azért igencsak ilyen is lenne az efféle: a sufni egy múzeumban: kellék, szerszámok, székek, műkölapok halmjai, deszkák, edények, taliga, meszesvödör, vályú: mintha mondjuk az én összes löversenyző-eredményemet és -kudarcomat, meg amik a pályák nekem voltak – például Krefeld pályája is lesz, majd még –, azt én ki tudnám állítani. És a teremőrnő azt kérdezte: Nem tetszik lefeküdni? A priccse-re mutatott. S ez egy úgynevezett zengő priccse volt, végigfeküdtem, egyszerre ott voltam vízszintes testhelyzetben – egy múzeumban. A „másik tér” evidencieltörténete ez. Ez egy másik tér volt. Két órával a kölni tér után. Itt egyenest le kellett feküdnöm! A priccse annak volt. Már aki akar. S: „Bekapcsoljam?” Kapcsolja, kapcsolja. Megszólalt két hang – nem meséltem ezt még? –, mintha a Vonósötösből lenne, Schuberttől, de szintetizálva, búúüüü-dömm, druóóm-bömm, ez ment. S ráadásul aki csinálta ezt a remek művet, Bernhard Leitner, 1938-as évjárat, mint én. Hol is tartottam?

Abbahagyom. Reggeli, telefonok a konyha szétveretése ügyében. Jöjjenek korábban, zajjal Samuékát, Alizékat ne zavarják későig. Na, ja, ha sikerül elérni őket. Kihűl a zsíros kenyér. Mennem kell de. vásárolni, elintézni. Egy másik novella folytatódik majd. El fogok jutni Vincennes-be, ott ér majd véget ez, pár utalás a Garbinski-irodára, ennyi fér bele, látom. Viszont akit Vincennes érdekel, írom kapkodva, ahogy egy futamot hagyok ott Dinslakenben, mondjuk, hogy a duisburgi csatlakozást elérjem, Oberhausen-en át, akit érdekel „Vincennes”, lesz egy könyv, *Szent Lajos Lánchídja*. Én írtam stb. Meg voltak versek: Széchenyi Lánchíd, ahol lakom... Széchenyi: „Döblingbe megy” – Karinthi Frigyes. A döblingi sétám, s utána, hirtelen, ugyanaznap: Krieau, a Präter zöldjén. Döblingben az a tábla: „Üzemidegeneknek belépni tilos.” Ülök, iszom a söröm, süt a nap, szemközt elnézek egy feliratot, egy régifajta házon két tábla: POLIZEI, jó, mellette: MORDEN TRACHTEN. Gyilkolni-igyekezni? Akkor látom: ez MODEN TRACHTEN. Divat, viselet. S mi az utca, a Belépni tilos...-nál? Paradisgasse. Paradicsom utca. Ez egy ilyen evidencieltörténet. Uramisten, milyen kevés fér egy elbeszélésbe. Vagy: mennyi, mennyi „ez”... Vincennes... ahogy akkor Tatiana Viennoise-t viszontlátom, és rájövök, egy evidencieltörténet volt, egy totál és tökéletes húzás, hogy eljöttem Enghienből. Mert *ül*, Vincennes-ben fog győzni Tatiana Viennoise. És az első francia győzelmem lesz. És így lett. Most akkor ezt hogyan „mondjam el”? Megyek, megkönnyebbülés is, bármi szenvedés, hogy egy csomó dolgot intézek. Jobb ma ennél.

Sir Actionre talán nem is kerülhet már sor! Na de sorjában. A vincennes-i pálya előtt rögtön az a tavacska lepett meg. A patak ettől független, innen folyik inkább el, ha egyáltalán. A bort óvatosan ittam; maradjon a futamok közöttre, alattra. Ki ne dőljön, persze, bele a táskámba, ne. Az erdőt közelítve – République tér, Basille tér, netán Nation, Antoine stb., aztán d'Oré út, d'Oré kapu – akkor a Daumesnil-tó

–, csaknem vágig úgy inkább söröztem. A kocsmárosok! Másnap este már vártak az egyik arab kocsmában, meg kis, zsokeészerű emberek, exzsokek, és beszámoltam, mire mentem Vincennes-ben. De tovább! A tó. Még tíz perc az első rajtig. Mi legyen? Ismerem már a belvilágot. A nagy tribünálja csarnok, egész pincerendszer, jó katakombás a mélye. Az elektrontotós fogadópultok. Azonnali adatemésztő-összegeztető gépek. A monitorok előtt kis csoportok: a legpillanatnyibb esélyállásokat nézik. Leültem a tó partjára. Volt egy ló, Vodka on Ice. Volt néha az a szláv fogadóvonalam, részleges. Megtegyem-e Vodka on Ice-t? Már az ital maga, így... és a szláv vonal. El a tótól, még három perc. Vodka on Ice nem áll rajthoz! Megoldódott. Most elrohanok. Elő kell szednem a Paris Turföket, mi is lett nekem ebből a futamból akkor. Na de: Vodka on Ice visszajött még! Októberben, most, hogy a kölni Garbinski-irodában nézem az aznap esü prognózist, látom, Enghienben fut Vodka on Ice! Megtettem, helyre, és nem hozott rám szégyent. Negyedik lett! Ezzel, persze, semmit se értem. Viszont a befutóm megvolt. Vodka on Ice legalább azt nem rontotta el. Annyira azért nem bíztam benne. És jól tettem. Már nehogy. Ne is legyen. Jót ne. Piac. Liberó.

Auf diiiiiii-e Platzeeeeeee-h...! Teilnehmer ab...! Kedves Gyöngyi és Cipi. Hát a többit, mondom, majd ha megjöttem. Jó, hogy ennyit azért magamról is. Így, hogy láthatom, semmit se tudok elmondani, könnyebb, mint ha itt volnának „ők”, most épp a lovak, és én ezzel a mi-lesz-a-jövőben, el-akarja-e-árulni-magát-nekem dologgal csak hinném, hogy... Nem, jobb akkor valami rögtöni kudarc is az egészben.

Jó – itt, az elbeszélésben – ez a kapkodás. De mennyire jól Kicsit érzékeltet belőle: milyen is, ahogy egy futam véget ér, alig térsz magadhoz, várod esetleg a nyereményed kvótáját, ám máris nézed a lepedőnyi nagy Paris Turfben a következő futam esélyeit, öt-hat versenynapja fel van tüntetve ott minden indulónak, öt-hat eredmény, kudarc, diszkvalifikálás stb., idők, hosszak. S a monitorokon a pillanatnyi esélyállítás, az oddsz. Aztán a lapok véleményei. Aztán más táblázatok a lapban. Ja, ideírom még: francia származású nagyanyai ágam! A Turfitt család. Itt a turf, tessék! Meg a Svédországban élő Tandori János zsoke sampion – champion – rokonom. Az se champignon, mondanák divatosabban ma. Ez mind itt van.

Dönteni is kell, mikor az ember így ír: például most az hogyan legyen, a kétféle jelleg sorrendje: előbb jöjjön a Sir Action-sorozat, mondjuk, Rheinpolarral indítva, a képzetes és a valós, egészen Navacig, vagy fussuk át gyorsan a négy vincennes-i napot, bár erről egyebütt azért *lesz szó?* Az elbeszélés nehézségei, kedves Cipi, aztán meg: itt különböző emberek vannak tegezve, s akkor még nem említettem a célvonalaknál gyakran felhangzó „Scheisse”, „Verdammt...”, „Arschloch” és a többiféle kiáltozást, nem lényeges. Elszorul valahogy bennem, ahogy a négy vincennes-i nap Paris Turfjeit előveszem. Még valamit: te is hoztál hat Paris Turföt, mikor kint voltál, szóval, lóversenygyűlöletednek, netán velem kapcsolatos aggodalmadnak ellenjátéka is van, minden igazi dolognak akad belső ellenjátéka, úgy jó, és nálad ez igazi dolog. Ezt a fajta tegezést a feleségemnek szólatom, aki, igaz, elsőül kezdeményezte a különutazást, ám kevesebbet utazott nálam, aztán meg itthon, úgy forma és lényeg szerint, simábban helytállt a dolgokkal, vagyis körülbelül egyenlőre jön ki a szaldó, szaltók után null-szaldó, ahogy a magam anyagi alapú játékaról mondom. Mégis; és azért, persze.

Elszorul, mondom. Mi mindent kéne sorolnom. A hajtókat, a zsokékat. Egy Ugar nevű lovat, a német eredetre valló Schlosst, akit Kafka miatt játszottam, és boldog-

ság volt oly soká hallani nevét az élbolyban/ból; mert a futamokat mindig közvetítik is megafonokon, és közben egy óriási, a pálya közepetáján elhelyezett raszterpontos tévéképernyőn nagy méretben látni is a mezőnyt, összetorlódva szemből, széthúzódva... ilyet eddig csak Vincennes-ben csodálhattam; azonnal el is kapott! A kerekded L-lek Schloss nevében! Aztán lemaradt, de ez olyan maradandó, ez a kerekded L sor... vagy ahogy Vlakowát, a – persze, nyertem vele! újabb vincennes-i futamgyőzelmem lett – Tatiana Viennoise után induló, majd a Vanio nevű kanca – ! – vereségével elálló szláv vonalam folytatója, szintén zíges, a Vlakowa pergő-kerek L-lei... s a Tattyána szó fura franciás ejtése... ami szinte meghatározza a mi itteni és az ő „ahhozi-ottani” pozíciójukat, igen, ahogy egy ilyen Tattyánát kimondanak, vagy ahogy Mócártot betű szerint Mozártnak mondják, sőt, Mozártnak... stb., hát nem is tudom. *Jönnek!* Ez mindig a mezőnyre vonatkozik nálam. A kanyarban. Befordul a tömör, félelmetes mezőny a célegyenesbe, mely ekkor még nem adja a célt, csak elrobognak a tribünök előtt. Mi is volt Tatiana Viennoise és Vlakowa mezőnye? Velük, ezzel a két lóval, ráadásul galopp volt, Vincennes-ben ugyanis váltakozva adódnak ügető- és galoppfutamok, ez se rossz, velük nyertem a második napon, két győzelem, becsesebb, mint később út, tévén át szerzett, francia zíg, vagy tíz-tizenkét német, hét-nyolc osztrák, élesben. De mi is volt a mezőnyük? Még gyorsan valamit. A kapkodás... aztán a nyugalom... eleinte a hiúság és nagyképűség nélküli, összpontosító begurultság... ahogy a tribünről nézem a futamot... látcsővem még nincs velem, az majd Bécsben, mikor újra megyek, meg a Rajna-Ruhr-vidéken. De nem is olyan fontos a látcső! Néha az ember csak hallgatja bénultan várakozva a futamot, nem is nézi. Csak hallja. Kuporogva, netán.

O, istenem! Ha széthull is, amit írok, de...! Most érzem, megvan. Ahogy kuporgok, később már, hát akkor sem nagyképpen, nem, dehogyan könnyel, dehogyan rutinosan, dehogyan „csak a zigre figyelve”, csak azért rettegve, reszketve, remegve, szorongva, betojva... a lépcsők kék szélű fokain... a tribünalja hangárban, aztán lengőajtók feljebb, azon tűnik el a nép, mikor a futam indul, ezen tódul vissza... kuporgok a legfelső fokon, széthajló lépcső, kis pihenő, folyosó indul innen, a folyosó és a lépcső karzatos összetorkolltánál ücsörgök, mellettem fekete oldaltáskám, benne a bor, mellette Kazinczka és a banda, gyűröm dzsekim alá a Paris Turföt, sok programlap is mellettem, mohóság... de a „mellett” szavak sivárak, ha nem telibe lesz, legalább valahogy, az egész. És itt egy nap két „teli”: az nagyon sok. Másnap jött az a csoda dolog, azt hiszem, Ariane de Semillyvel. Vagy Soyeuse du Bois-val. S még Ursel volt amolyan-teljesen, erdön-latolgatott, patak-és-tóparti igazi. S akkor, már a nyert pénzből, eléggé tüdőba játszva, egy Vanneau nevű ló, aztán, befejezésül? Ki? És búcsúm is az volt Vincennes-től, már ürült a hangár, még vártam a zíg pénzemre, tulajdonképpen vesztés volt, de volt már miből, túl sokat tettem meg, túl sok lovat, de *akartam* ezt a hetedik zíget; később értéke nincs. De súlyosak is ezek a Paris Turfök, de komoly dolgok! Átfordítom a pakkot, nézzük. Vanneau és Unispeed. Ám azért Unispeed nagyon nagy ló, persze. Vanneau meg az én Turfitt Anna nagymamám lovát verte meg. A Vainqueur Ker Annát. Favoritnak vettem az Annát, meg is pakoltam. Mellette Vanneau-t is. De nem komolyan. Anna az a nagyanyám, aki olyan kis vidékies öregasszony volt, mint a Camus mamája, és teljesen kifogástalan. A családunkban majdnem a legjobb; anyám mellé rakható. A háború alatt halt meg, az ostrom idején. Az előtött pincéből még élve vitte föl apám, aztán ő maga ásta a sírt a Vár oldalában, és egy nagy láda szög került elő, katonák ki tudja,

miért elásott hadiszere. Még ma is van nekünk, meg a ház régi lakói közül talán némelyeknek, abból a szögből, s „keletes napjaink koporsósözgeinek” nevezem őket, bár még a világ némely tájáról, akár ma is, kéne egy-két zacskó szeg, hogy a kép hú legyen. Ó, istenem, ismétlem. Ezen az augusztus huszonharmadikán volt az első a futamban, a Prix d'Orbecben Ursel nyerése. Galopp, szintén. A mindenit! Lovagolta E. Caillau. Medvéim, medvéim...! De nagy volt a büszkeségünk. Rendes 14,60-at fizetett az Ursel. Bezeg látom már itt azt is, ami fáj. Te – feleségemnek mondom – a „vehemens”, „agresszív” szavakat túl könnyen dobod. Pl. rám. S Gelsenkirchenben egy Agress nevű lovat ezért nem pakoltam meg rendesen... nem akartam „vállalni”. Maradtam kettő-ötvennél. Pedig már egy húsas is... hozott volna. S Vehemence volt itt a második futamban. Nem játszottam meg. Ilyenkor, ha meggyőződés ellenére nem játszunk meg egy lovat, nagyon ocsmány az érzés. Ellen kell drukkolnunk, holott neki szurkolnánk; megalázó. Emlékszem, emlékszem. Mennyire bántott, hogy Vehemence-t nem raktam meg. Jaj, hahhaj. S hogyan is ment tovább? A harmadik futamot nem is szagoltam, de: Star de Bellouet túl nagy esélyes volt, 1,80-at hozott. Németországban, persze, tíz márkára, nem is rossz, pláne százra. Ezeket a dolgokat bánom én; hogy nem volt rájuk miből... el lehetett volna kezdeni az utolsó, gelsenkircheni napon egy nagy sorozatot. Rheinpolarral, Szpéró lovával. Aztán volt a Nagy Bukmékertől az aznapi Díj, három előfutamos. Az első kettőben ment a *szuper-szuper-szuper* ló, ő volt Sir Action, meg a *szuper* ló, a második, Double Crown. És a harmadik elődöntőt kihagyni, az zürzavaros, de megjátszani a döntőt, nyeri – nyerte – Sir Action. Összejön így kb. 350 márka. Ebből már csak 100-at megtenni Navacra, a Vakra, és ő egymaga 250 pluszt hozott az ilyen játzójának. Ám én a kettő-ötvenekkel – százszor kisebb összegekkel –, az ötökkel, tízekkel a nulla környékén is boldogan tartottam magam. Viszont ez most: épp így jó.

Igen, a negyedik futamot – remélem, nem hagytam félbe a *mondatot* – nyerte Soyeuse du Bois... nagy, 38,50-es dobással. Háromszáználötvenöt frankomból játszhattam aztán Ker Annát stb. S maradt is bőven. Hazafelé: ezt meséltem az algériai kocsmában! Ittuk rá a söröket, mindenkinek a vendége voltam, mást nem fogadtak el. Soyeuse du Bois – az erdők selyme, bársonya? efféle név – nagy meglepetés volt. Én Texast is játszottam mellette, és sokáig hittem, a kék lépcsőn, a monitort se nézve, hogy Texas jött be. De Soyeuse du Bois-t az erdőn ücsörögve szűrtem ki. Az eredményei alapján! Starellát, a sztárt mellőztem... egyebekben nem is gondoltam az „erdő” névre... bois... nem, tényleg csak az eredményei alapján akartam egy autzejdert. S akkor a nap többi eseménye, Anna ellenére, említést sem érdemel.

A harmadik, tehát az utolsó előtti napon jött be Ariane de Semilly. Jól írom nevét? Most mindjárt ellenőrzöm. Marad a cím akkor is, ha a név hibás. A „Semilly” a lényeg! A magyar szó, a „semmilyen, semmily” miatt tettem meg. Magyaráztam is, nagyot, má nagyot nyerve rajta, a kasszánál: ez egy magyar szó...!!! Nem adtam alább. Ők meg nem egészen értették. Lángoló arc, kifordult szemek... ez lehettem... s még, ha még nem tízre játszottam volna! De hát a régi ábra. S nézzük most: jól írtam! Igaz, csak 17,80-as befutó volt, nekem mégis nagy. Eznapi volt, hogy Vodka on Ice helyett madaras lovat, Vue des Corvées-t, ha jól írom, kellett volna az első futamban játszanom. A negyedikben Upsilonot. A többihez semmi közöm se volt. Ugento, Uptown Girl, nem. Két nagy favoritot nem játszottam meg, akkor még nem tudtam: Ténor de Baunét – ő, az egyik legnagyobb ló mal – és Victoire Classique-ot. Ő Vielék lova, hajtója J.-P. Viel. Ténoré meg ott J.-B. Bossuet volt. Kár,

hogy Tissafnál nem hallgattam a „Tisza”-súgásra. Németországban már bátrabb voltam így, sokkal. 13,10-et hozott volna, meg hogy *sikerült*, főleg azt. Kár. De nézzük Tatiana Viennoise mezőnyét, s talán Vlakowáét. Ahjoh, szinte fáj. Mikor leszek ott újra? Ki kell várni a szép időt, mondom, fordítva ezt, mint az Ilyen hosszú távollét clochard-jánál a telet, mikor majd bekényszerül. Nincs manapság egyébként se oly könnyű kényszerülés. Vincennes-t már a nagy Grundigon viszontlátni, Garbinskinél, az is hihetetlen, az volt. S hogy Garbinskinél előbányásztam a Vimitri-dolog mellett Sam Grandchamp-t is! Óriásit dobott, úgy nyert, teljesen esélytelenként, a Sam... azon a szombaton, mikor én már nem lehettem Vincennes-ben. S búcsúnapon Kölnben bebotlom Garbinskihez még épp jókor úgy, hogy a délutáni Enghien-közvetítések után... nyertem egy galoppfutamat például egy óriásit hajrázó Randori nevű lóval, mondjam-e, miért tettem meg... bódulat volt, ahogy a kanyarban kilótt a bolyból, 19-es számmal, 20-ból... nyert, nyert! Utána egy Luftberry – jó név, nem? –, aztán és aztán... tévén át pár enghieni futam, ziggel, szinte semmi pénzzel a végén. Persze. Mégis! És akkor látom: indul Sam Grandchamp. Megtettem, ahogy meséltem. Mint Soyeuse du Bois, hozott, de nem is ez. Rajko, a boltvezető végül Samu verebünknek dedikálva adta nekem, kérésemre, a fogadóirodában kifüggesztett német kiadású Vincennes-Turföt, ámde ahogy mentem kifelé – nem meséltem? – a „bárácsk, bárácsk”, mármint azt viszek majd neki, emlegetések közben a Paris Turföt is idenyomta a hónom alá, a Sam Grandchamp-ost. Samu egyébként a lábával már nagyon gyenge itt, *levettük* neki a sajtot – állati fehérje! –, nehogy ezzel rövidítsük az életét. Samuval a hetvenes évek végképp elmennek, de nem is ez. Valami nagyság, ég veled, harnvak, gyémánt... marad a szeretet sok nagy szorongása, persze: Icsi, Alíz, Mokka, Tutu, Tóni, Tódor etc., de nem, nem, valami Samuval végképp elmegy majd. Hát nem tudom, az éji Vincennes, éji Baumann-és-Fiám, Rajkó, Köln, a Garbinski, a nagy Grundig, a kis zöld cetli 4-4 márkáról Sam G.-ra... hogyan jön ez össze. Nem látom azt a csillagot. De csak úgy *épp* nem látom. Azért az nézhető. Néha.

Nem, hát Tatiana Viennoise mezőnye nem is olyan érdekes. Talán Sambra, Tania Speed, Seddouk de Talonay... Igen, Tonia de Talonay miatt mentem be főleg a Garbinskihez a „Sam Grandchamp”-estén, s pontosan az ő futama volt az, amelyik Vincennes-ből kimaradt nekem... hét futamot nyertem hát, de nagyjából a Sam pénzén. Persze, kimaradt egy érzékeny Gelsenkirchen-dolog is, a... ki is?... jönnek a konyhát dúlni-javítani mindjárt, megint, ez a második nap... nem vagyok *egészen*... persze, a Scapa's Tochter, biztosan nyert, hát ő akkor a helyi telefonhívásaim vagy két taxim árát bedobta volna. Ez az, már, hogy „oly mindegy”. Utolsó kölni napomat, taxiig, végsőre kiszámított reptéri-busz-indulásig végigjártam az Aachener Strassén, és egy futamot Saint Cloud-ból nyertem... de szép volt a kinti kerítés mögött az autók suhingatása, míg elöl a mezőnyök... ellenirányban...!, aztán a közeli Neussból egy Fayence nevű ló nyert egy Klee helyett... velük búcsúztam, de tényleg. Most alig várom, hogy tavasszal, nyár elején... de hová? Vagy Vincennes, vagy Köln... nem tudom. Tíz-tizenégy nap, nem több. Nem tudom. Ha valami jó ötlet adódik... Nekem nincs. Hogyan lehetne csodásan szaporítani ezeket az időket. Már az is jó lesz, ha ott megyek a Práter fái alatt, a színes krétával kifent iskolafal előtt, aztán a fasoron, aztán leülök a jó hidegben a padomra, az x-lábú asztalhoz, aztán meghúzom a bort, vagy a vodkát, vagy nem tudom, a Paddyt, a VAT-ot, aztán közeledek, átmegek a manóvasúton, s hallok az első megafonbemondásokat a

krieaui tribün túljáról. Aztán a jegy... a Traber Zeitung... az első látvány... ahogy valaki, edzés közben még, elfut előttem. A klop-klop patarobaj, vagy a dum-bumm inkább, a porban, a salakon. Hó ne legyen. Kemény pálya lehet, de... semmi ne rontsa el. Avval kezd véget érni az év. Ne Samu halálával érjen véget. Ki se merem mondani, Pipi halála óta mennyi idő telt el. Igen, Vlakowa a szláv vonalat jól vitte, nem is volt nekem tetsző nevű ellenfele, aztán... aznap hazamentem.

Nem is emlékszem pontosan... talán ettem sült krumplit ott, ahol a rue de Reuilly és a rue du Faubourg Saint Antoine találkozik, van ott egy tér, jó félkülvárosi, mégis Utrillo-nagyvárosi, laknék ott akár egy fél évet is, Béclère, ilyesmi, nem látom jól, térképemen. Aztán, alkonyidőn, végig az Antoine-on, mármint a Faubourg-on, a Bastille tér, a Cité du Crussol a Beaumarchais körút mellett, a Cirque d'Hiver mellett, arab ez is, aztán a République tér, a Gymnase. Paris Turföm előbontogatom. Aztán a szálloda. Aztán... mi is volt ez a versenynap? Mi is volt, ez van most, akkor, ez „mind”? A vonat Dinslakenből Duisburgba, az a kutyás ember, a sietés a Dóm alatt, a Richmondi... és minden, amit nem mondtam el, mindaz, amiből ez mind épp csak kilátszik. S mégse volna mit mondanom igazán tovább. Irni: eszményi hely, hogy abbahagyjam. Talán csak egy nincs meg hozzá: az eszményi idő. Ez eszményíthetetlen, folyamatos. De viccen túl: nagyon nincs meg az „eszményi idő”. Torlasztani lehet csak, akkor, egymásra: időket, ne maradjon üres „idő-hely”, rés, ahol úgy lehetek, ahogy nekem nem jó. Aztán Klee helyett lesz Fayence, sebj, mint a St. James's Park túlján, korlát mögén húznak el a pálya mögött az autók. Ne aggódj, mondom neked – s mesélem is, miket írtam „rólunk”, s hogy ezt ide beírom –, ne aggódj, Düsiben most mindig a Garbinskihez akarok rohanni majd, meg Krefeldbe a galoppra, és minden gyakorlati haszon nélkül térek haza, talán, kínlódva épp meglesz, ami, de akkor, mondom neked, *ugyanakkor* ne akard a lovakat is a fenébe kívánni. Az egyik, az utóbbi, meglesz, és ez nyugtasson meg, mondom neked. Nem jó, *legalább*? Hát persze, mondod te, csak éppen...

Na, ja, mondom erre neked, *ebben* viszont tökéletesen igazad van. Hagyom a frász-etető viszonzásokat.

De hát ahogy Enghient is, bárhogy futottam, viszontláttam, hirtelen, félholt füstben, de viszont... így azért minden lehet még.

Luca Anna

A MACSKA

falhoz vágta, reccsent az alma húsa
s sziszegve itta be a durva fal
a rémülettől felhabzó levét
porózus, törtfehér morzsáival